

PROMOCJE

kujawsko-pomorskie

Rok XII Nr 6-8 (140) 2004 Cena: 2,20 zł (0% VAT) Nakład: 2500 egz.

Nr ind. 372137 ISSN 1640-9612

NAUKA • KULTURA • ŚRODOWISKO • GOSPODARKA

W numerze:

Wojciech Szymborski
Prawo wspólnotowe (3) 2

Sławomir Zawisza,
Tomasz Kamiński
200 lat rozwoju ubezpieczeń
w polskim rolnictwie 4

Beata Stachowiak
Program e-Rolnik 6

Maria Bogdan
Żywność podstawą zdrowia 8

Ks. Józef Dębiński
Karańska mniejszość wyznaniowa 11

Barbara Mielcarek-Krzyżanowska
Muzyka i życie muzyczne Pomorza
i Kujaw. Instytucje i stowarzyszenia (1) 14

Włodzimierz Jastrzębski
Profesor Bronisław Dembiński 16

Dorota Rudnicka
Rzeczywistość wspaniale przetworzona 17

Irena Siojewska
Strofy o jednym świecie 18

Jacek Soliński
Chwile obecności 1979-2004 20

Lukasz Piotrowski
LESZEK GOLDYSZEWICZ 22

Leszek Goldyszewicz
„Leon Wyczółkowski 1852-1936
znany i nieznanym” 24

Na okładce:
Leszek Goldyszewicz „Znak”

Autor zdjęć:
Piotr
Czubiński

Anita Nowak
Feralna trzynastka i trumny na scenie 25

Adam Paczuski
Obłok Stanisławskiego 26

Anita Nowak
„Sztuka polityczna”
Teatr sakralny... 27

Zbigniew Przybylak
O dziecięcym świętowaniu... 28

Michał Zieliński
Młodość, pasja, nadzieja... 29

Anita Nowak
Daleko od Czechowa 30

Eugeniusz R. Spiewakowski
Ochrona środowiska
- interdyscyplinarna gałąź nauki 32

Krystyna Romeyko-Bacciarelli
Umierający kanał 34

Zbigniew Przybylak
Jaskółki przeciw barbarzyńskiemu
prawu 36

Grzegorz Mikosiewicz
Może by tak Olimpijskie Labo? 37

Mienie wojkowe „idzie do cywila” 38

Jerzy Żenkiewicz
PIONIER w województwie
kujawsko-pomorskim 39

Cezary Nelkowski
Capella Bydgoszczensis we Włókach 41

Ewa Sygił
Bydgoskie początki reformy prawa... 42

Beata Krajewska
„Wychowanie na co dzień” ma 10 lat 43

Krzysztof Kunter
Kujawskie obrzędy i zwyczaje 44

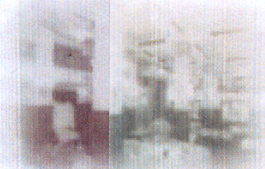
Krystyna Romeyko-Bacciarelli
Pojezierze Brodnickie i Górnienieckie 45

Jerzy Serczyk
Symbole stuleci 47

Jarosław Poraziński
Szablę w dłoń, a łupy węź w troki! 48

Restauracja „Kolumnowa”
zaprasza codziennie
w godz. 7.00-23.00

Oferujemy dania kuchni
polskiej i międzynarodowej.
Receptury niektórych dań sięgają
stulecia tradycji.

Organizujemy:
bankiety ♦ przyjęcia ♦ szkolenia
konferencje ♦ imprezy cateringowe

ul. Gdańska 1, 85-006 Bydgoszcz
Tel. (0)2) 583 05 30
Fax (0)2) 584 02 24

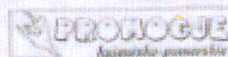
Świetnie urządzone w centrum
Bydgoszczy Hotel „Birbia” zaprasza
do swoich apartamentów, pokoju jedno
i dwuosobowych, do restauracji, która
zaspokoi najbardziej wybredne gusta.

Długa lista sławnych gości zawiera
wzrosty polityków, dyplomatów,
aktorów piosenkarzy...

Gościom hotelu była mian.
Włod Marcużyński, Adam Brodzki,
Wiesław Ochman, Wanda Wilkomska,
Kalina Jedrusik, brytyjski chór chłopięcy
Westminster Abbey Choir.

Wyborna obsługa, domowa atmosfera.

85-010 Bydgoszcz, ul. Dworkowa 94
tel. (052) 585 01 00
fax (052) 585 05 85

REDAKCJA:

Redaktor naczelna: Ewa Grzybowska-Lukaszek
Zastępcy red. naczel.: Marek Chamot, Jerzy Derenda
Maria Dąbrowska (zdrowie)

Krystyna Romeyko-Bacciarelli (ochrona środowiska)
Jan Bolkot (Tour), Henryk Wasilewski (Włocławek)
Red. graf.: Michał Zieliński Koresp. Ligia Podgórska
Red. tech.: Zbigniew Lewandowski

WYDAWCA:

FUNDACJA PROMOCJE POMORSKIE

Prezes - Jerzy Derenda

ADRES REDAKCJI (i Fundacji):
ul. Sielanka 6, 85-073 Bydgoszcz
tel./fax (0)52) 349 35 2

DRUK: Drukarnia „ABECK”
85-061 Bydgoszcz, ul. Ciekli 84
tel./fax (0)52) 3 700 71

Redakcja nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń, nie zwraca materiałów niezamówionych. Zastrzegamy sobie prawo skrócenia i adustacji tekstu oraz zmiany ich tytułów.

BEATA STACHOWIAK

Dla Polski na progu XXI wieku zbudowanie gospodarki opartej na wiedzy, w której główną rolę odgrywa informacja oraz technologie informacyjne i telekomunikacyjne, jest ważnym zadaniem. Od stopnia jego zrealizowania będzie zależała między innymi pozycja państwa polskiego oraz poziom życia obywateli. Należy także pamiętać, o tym że proces integracji z Unią Europejską wymusi na Polsce dostosowanie się do standardów obowiązujących w nowoczesnych społeczeństwach. O randze tego problemu świadczą uchwały naszego parlamentu oraz liczne dokumenty sygnowane przez najważniejsze resorty Rządu RP, a także realizowane projekty i programy. Wystarczy w tym miejscu wspomnieć chociażby o programach: *Pracownia internetowa w każdej gminie*, *Pracownia internetowa w każdym gimnazjum*, czy też projektach skierowanych do osób niepełnosprawnych np. *Komputer dla Homera*. Jednakże stosunkowo niewiele uwagi poświęca się problemom mieszkańców wsi w kontekście tworzenia społeczeństwa informacyjnego, a nie można o tej grupie zapominać gdyż stanowi ona 37% Polaków.

Czy polska wieś i jej mieszkańcy są przygotowani do życia w społeczeństwie informacyjnym? Czy są gotowi do stosowania e-technologii na co dzień? Wydaje się, że nie. Powodów takiego stanu rzeczy jest kilka. Po pierwsze, mieszkańcy wsi i miasteczek często nie mają dostępu do telefonii stacjonarnej, a jeśli nawet ten dostęp istnieje, to oferta usług telekomunikacyjnych jest zdominowana przez monopolistę. Po drugie, wiejskie gospodarstwa domowe są rzadziej wyposażone w komputery niż ma to miejsce w mieście. Po trzecie, statystycznie rzecz ujmując, poziom wykształcenia mieszkańców wsi jest niższy niż mieszkańców miast. Liczba osób prowadzących gospodarstwa rolne legitymujących się wyższym wykształceniem jest znikoma. Dane wskazują na to, iż zaledwie co setne

Mgr BEATA STACHOWIAK, Zakład Technologii Kształcenia, Instytut Pedagogiki UMK w Toruniu.

gospodarstwo prowadzi rolnik z wyższym wykształceniem poniżej 40 roku życia. Taki stan rzeczy może się utrwać, gdyż niewielki odsetek młodzieży wywodzącej się z rodzin chłopskich kontynuuje swoją edukację w szkołach wyższych. Z tego też powodu droga do uzupełnienia wykształcenia chociażby w ramach studiów podyplomowych jest dla większości rolników zamknięta. A przecież mieszkańcy polskiej wsi muszą przygotować się do życia w społeczeństwie informacyjnym. Inaczej, już w niedalekiej przyszłości może grozić im wykluczenie, zepchnięcie na margines życia społecznego, ekonomicznego, kulturalnego. Stąd zachodzi potrzeba stworzenia i zorganizowania

stanowi zjawisko marginalne, ale nie można zapominać o tym, iż już w roku 1999 w krajach Unii Europejskiej było około 9 mln telepracowników. Stosowanie e-technologii to także dostęp do e-bankowości, baz danych, np. z zakresu weterynarii, bibliotek, wirtualnych muzeów, możliwość kształcenia na odległość. Przykładów można byłoby wymieniać wiele, ale o jednym należy jeszcze wspomnieć – powszechny dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych pomógłby także wielu osobom niepełnosprawnym.

Aby przygotować mieszkańców wsi do pełnego życia w społeczeństwie informacyjnym należy stworzyć system szkoleń, który roboczo można nazwać

Program e-Rolnik

programu szkoleń dla mieszkańców wsi ze szczególnym uwzględnieniem rolników indywidualnych.

Budowa systemu szkoleniowego dla polskiej wsi pociągnie za sobą pewne koszty, jednak należy tego typu rozwiązanie rozpatrywać w kategorii inwestycji, która przyniesie korzyści. Takie twierdzenie jest uzasadnione, gdyż analizy naukowe dowodzą tego, iż istnieje ścisły związek między nasyceniem infrastruktury telekomunikacyjnej i teleinformatycznej a poziomem rozwoju społeczno-ekonomicznego danego regionu. Oczywiście, aby ta zależność zachodziła niezbędne są inwestycje telekomunikacyjne oraz przygotowanie obywateli do wykorzystywania możliwości jakie niosą za sobą współczesne rozwiązania technologiczne.

Obecnie, ale przede wszystkim w niedalekiej już przyszłości, mieszkańcy wsi e-technologie będą mogli stosować w wielu sytuacjach. Korzystając z administracji *on-line* przy załatwianiu spraw urzędowych oszczędzać będą mogli czas związany z wyjazdem do miasta powiatowego czy też gminnego. Sieć Internet powinna stać się miejscem dla promocji gospodarstw agroturystycznych i nawiązywania kontaktów z innymi rolnikami czy sposobem sprzedaży produktów rolnych na tworzących się giełdach. Ale to nie koniec zastosowań, część mieszkańców wsi mogłaby zostać telepracownikami – co prawda telepraca obecnie w Polsce

e-Rolnik. Funkcjonowanie programu e-Rolnik zapewniłoby realizację postulatów i celów zawartych w wielu dokumentach sygnowanych przez Parlament oraz Rząd RP. Oto niektóre z nich.

- Przygotowanie Polaków do przemian technologicznych, społecznych i gospodarczych związanych z tworzeniem społeczeństwa informacyjnego.
- Przygotowanie Polaków do wykonywania telepracy.
- Przygotowanie obywateli Polski do korzystania z rozwiązań typu administracja *on-line*.
- Zapoznanie z istniejącymi już rozwiązaniami typu medycyna *on-line*.
- Zapobieganie wykluczeniu ze społeczeństwa informacyjnego.
- Zwiększenie liczby obywateli Polski legitymujących się tzw. piśmiennością informatyczną.

W opublikowanym jeszcze przez Ministerstwo Gospodarki raporcie *ePolska. Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006* sformułowano cel, który ujęty hasłowo został jako *Teleinformatyka na obszarach wiejskich*. Obejmuje między innymi: budowanie sieci stałego dostępu do Internetu dla szkół oraz, co jest ważne z punktu widzenia programu e-Rolnik, tworzenie ośrodków multimedialnych w gminach, tzw. telecentrów. Gminne telecentra multimedialne miałyby zgodnie z zapisami w dokumencie *ePolska* zapewnić nie tylko dostęp do komputerów i Internetu, ale także i informacji z zakresu

edukacji, rolnictwa, zdrowia, kultury, rynku pracy i o Unii Europejskiej. Planuje się także, aby telecentra pełniły rolę biur pośrednictwa pracy, ośrodków szkoleniowych, doradztwa podatkowego, promocji turystycznej czy też miejsca integracji środowiska wiejskiego. Efektywność działania telecentrów będzie zależała nie tylko od wyposażenia w sprzęt i oprogramowanie programu szkoleń dla rolników indywidualnych, ale przede wszystkim od działalności pracowników telecentrów.

Wspomniany już wcześniej program e-Rolnik obejmowałby nie tylko szkolenie pracowników telecentrów, w przyszłości rolników indywidualnych czy też wdrażanie oprogramowania skierowanego do rolników indywidualnych, ale także nawiązywanie kontaktów międzynarodowych. Wydaje się, iż najbardziej sensownym rozwiązaniem organizacyjnym byłoby przeszkolenie pracowników telecentrów w ramach studiów podyplomowych. W Katedrze Stosunków Międzynarodowych UMK we współpracy z przedstawicielami sektora IT trwają i wkrótce zostaną sfinalizowane prace nad uruchomieniem interdyscyplinarnego studium podyplomowego, którego celem będzie przygotowanie pracowników telecentrów do wypełniania następujących zadań. Oto niektóre z nich: prowadzenie konsultacji dla rolników indywidualnych np. w ramach tworzenia elektronicznej giełdy towarów rolniczych; organizowanie szkoleń dla rolników indywidualnych;

pomoc przy tworzeniu biznesplanów dla rolników poszukujących dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu; organizowanie prelekcji dla społeczności wiejskiej; podnoszenie swoich kwalifikacji w zakresie korzystania z oprogramowania wspierającego rolników; współpraca w tworzeniu Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej; wspomaganie rolników czy też grup producenckich w działaniach np. sprzedaży towarów ekologicznych; budowa prezentacji multimedialnych, serwisów internetowych; integrowanie lokalnych środowisk; współpraca z organizacjami z UE. Ponadto opracowywane są programy szkoleń oraz materiały szkoleniowe dla rolników.

Ważne dla powodzenia projektu jest to, aby pracownicy telecentrów nie tylko przyjmowali zainteresowanych w swojej siedzibie, ale także aby wychodzili na zewnątrz, do społeczności wiejskich z informacją na temat funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego. Przy organizacji pogadanek i prelekcji można wykorzystać działające na terenach wiejskich organizacje: koła gospodyń wiejskich, OSP i inne. Forma prelekcji wspartej multimedialnym pokazem zakończona pytaniami do prowadzącego pogadankę, byłaby efektywną formą prowadzenia zajęć. Tematyka zajęć powinna dotyczyć praktycznych zastosowań TIK w życiu obywateli. Organizacja odczytów byłaby tylko jedną z form przygotowania mieszkańców wsi, pracownicy telecentrów powinni orga-

nizować kursy dla zainteresowanych tą tematyką rolników, wydaje się, że w fazie początkowej szkolenia powinny obejmować kursy obsługi komputera. W drugiej fazie problematyka szkoleń powinna dotyczyć usług dla obywateli, które są fundamentalne dla funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego. Kursy dla rolników indywidualnych powinny zostać zorganizowane w szkolnych pracowniach internetowych, chociażby tych utworzonych w ramach projektu *Pracownia internetowa w każdej gminie*, do prowadzenia zajęć można by zaprosić nauczycieli z tych szkół (oczywiście odpłatnie).

Jako podsumowanie można przytoczyć fragment z raportu Bangemanna: *Kraje, które pierwsze wejdą w erę społeczeństwa informacji, zbiorą największe żniwo. To one wyznaczą drogę dla innych. Natomiast te kraje, które będą zwlekać lub podejmą działania połowiczne, mogą w czasie krótszym od dziesięciolecia stanąć w obliczu załamania się inwestycji i kryzysu na rynku pracy (Europa i społeczeństwo globalnej informacji. Zalecenia dla Rady Europejskiej – dokument Komisji Europejskiej z 1994 roku)*. Słowa te w pełni potwierdzają ogromne znaczenie procesów przechodzenia do społeczeństwa informacyjnego oraz wagę zmian zachodzących w tej nowej formacji społecznej. Polska oczywiście nie wejdzie w erę społeczeństwa informacyjnego jako pierwsza, ale musimy dopiłnować, aby nie weszła jako ostatnia. □

DOKOŃCZENIE ZE STR. 5

zostaje rozszerzony zakres ochrony ubezpieczeniowej oraz wprowadzone zostają nowe ryzyka, takie jak: podtopienie, deszcz nawalny, grad, opad śniegu. W ubezpieczeniu OC rolników zmianie uległ okres ubezpieczenia. Do zakresu ochrony ubezpieczeniowej dołączone zostają szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów wolnobieżnych, będących w posiadaniu rolników posiadających gospodarstwo rolne i użytkowanych w związku z posiadaniem tego gospodarstwa rolnego. Zmianie uległy sumy gwarancyjne ubezpieczenia, których kwoty są podawane w euro, przeliczone według kursu NBP w dniu powstania szkody. Obowiązek ubezpieczenia zarówno OC rolników jak i budynków w gospodar-

stwie rolnym spoczywa na rolniku będącym osobą fizyczną, jednak z nowym rokiem przestał dotyczyć osób prawnych. Obecnie wszelkie spółki, spółdzielnie itd. mogą zawrzeć dobrowolne ubezpieczenie budynków jak i OC. Jednak produkty ubezpieczenia dobrowolnego są znacznie droższe od obowiązkowych. Może więc zaistnieć sytuacja, że duży odsetek gospodarstw rolnych mających status przedsiębiorstw nie będzie miało ochrony ubezpieczeniowej ze względu na zbyt wysokie koszty ubezpieczenia.

Obecna sytuacja w agrobiznesie wskazuje jednoznacznie na potrzebę wprowadzenia lepszych narzędzi ochrony rolnictwa przed ryzykiem. W krajach Unii Europejskiej i w Stanach Zjednoczonych z powodzeniem funkcjonują systemy ubezpieczeń rolnictwa na wypadek klęsk

żywiolowych. Szczególnie interesujący jest dorobek państw lepiej rozwiniętych gospodarczo w zakresie ochrony ubezpieczeniowej produkcji roślinnej od różnego rodzaju zdarzeń losowych. Integracja z Unią Europejską spowoduje zapewne przyspieszenie działań usprawniających mankamenty obecnego systemu, a jednocześnie dostosowanie uregulowań do najlepszych rozwiązań w krajach Unii Europejskiej. Obecnie trwają prace nad przebudową systemu ubezpieczeń i dostosowaniem rozwiązań do wymagań związanych ze sprawnym zarządzaniem ryzykiem w agrobiznesie po włączeniu Polski w struktury Unii Europejskiej.

**SŁAWOMIR ZAWISZA
TOMASZ KAMIŃSKI**